

Tantárgy:	Magyar nyelv
------------------	---------------------

Évfolyam:	9.
------------------	-----------

Időkeret:	1	óra/hét	36	óra/év
------------------	----------	----------------	-----------	---------------

TANULÁSI EREDMÉNYEK A 9. ÉVFOLYAM VÉGÉRE

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló:

- tudatosan alkalmazza a kommunikáció eszközeit és különböző formáit
- felismeri a kommunikáció funkcióit
- felismeri a kommunikáció zavarait, kezelésükre stratégiát dolgoz ki;
- reflektál saját kommunikációjára, szükség esetén változtat azon;
- a nem nyelvi jeleket képes értelmezni
- a tömegkommunikáció céljait, eszközeit és annak hatásait ismeri
- az internet hatásait és veszélyeit ismeri
- etikusan és kritikusan használja a hagyományos, papír alapú, illetve a világhálón található és egyéb digitális adatbázisokat.
- ismeri az anyanyelvét, annak szerkezeti felépítését, törekszik arra, hogy nyelvhasználata tudatos és helyes legyen;
- ismeri a magyar nyelv hangtanát, alaktanát, szófajtanát, mondatát,
- ismeri és alkalmazza a tanult elemzési eljárásokat;
- felismeri és megnevezi a magyar és a tanult idegen nyelv közötti hasonlóságokat és eltéréseket;
- alkalmazza az általa tanult nyelvi, nyelvtani, helyesírási, nyelvhelyességi ismereteket;
- ismeri a magyar nyelv helyesírási, nyelvhelyességi szabályait;
- tud (legalább törekszik) helyesen írni, szükség esetén nyomtatott és digitális helyesírási segédleteket használ

Témakör	Kerettanterv által javasolt óraszám
I. A kommunikáció fogalma, eszközei, típusai, zavarai; tömegkommunikáció és digitális kommunikáció	11
II. A nyelvi rendszer, a nyelv szerkezeti jellemzői, a nyelvi elemzés, a magyar és az idegen nyelvek	18
Szabadon felhasználható órák száma	7
Összes óra száma	36

Témakörök és óraszámok a helyi tantervben

A kommunikáció fogalma, eszközei, típusai, zavarai; tömegkommunikáció és digitális kommunikáció	Tervezett óraszám
	11
A kommunikáció fogalma, tényezői és funkciói	
A személyközi kommunikáció. Megszólítás, magázódás, tegeződés	

A nem nyelvi jelek. Gesztusok és hatásaik, gesztusok és kultúrkörök	
A tömegkommunikáció fogalma, típusai és funkciói	
A tömegkommunikáció hatása a gondolkodásra és a nyelvre. Médiafüggőség, a virtuális valóság hatásai.	
Médiaműfajok	
A digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai, az új digitális nyelv	
<i>Számonkérés</i>	

FEJLESZTÉSI FELADATOK

- A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése
- A kommunikáció jellemzőinek tudatosítása, hatékony alkalmazásának fejlesztése
- A nyelv zenei kifejezőeszközeinek alkalmazása
- A hallás utáni és a szóbeli szövegértési készség fejlesztése
- Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása
- Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben
- Az önálló véleményalkotás, az önreflexió fejlesztése
- A kommunikáció tényezői
- A kommunikációs célok és funkciók
- A kommunikáció jelei
- A digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai
- A kommunikációs kapcsolat illemszabályai

FOGALMAK:

kommunikáció, kommunikációs tényező (adó, vevő, kód, csatorna, üzenet, kapcsolat, kontextus, a világról való tudás); kommunikációs cél és funkció (tájékoztató, felhívó, kifejező, metanyelvi, esztétikai funkció, kapcsolatfelvétel, -fenntartás, -zárás), nem nyelvi jel (tekintet, mimika, gesztus, testtartás, térköz, emblémák); digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai

A nyelvi rendszer, a nyelv szerkezeti jellemzői, a nyelvi elemzés, a magyar és az idegen nyelvek	Tervezett óraszám 18 + 7 szabadon felhasználható óra
A nyelv mint jelrendszer	
A nyelvi szintek	
A magyar nyelv hangrendszere (összevetve a tanult vagy ismert idegen nyelv hangrendszerével)	

Hangkapcsolódási szabályszerűségek, hangtörvények	
<i>Számonkérés</i>	
A szavak felépítése, a szóelemek (szótó, képző, jel, rag) (összevetve a tanult vagy ismert idegen nyelvvel)	
A magyar nyelv szófaji rendszere: alapszófajok, mondatszók és viszonzások	
<i>Számonkérés</i>	
Az egyszerű mondat: az alany, az állítmány, a tárgy, a határozók, a jelzők	
A szó szerkezetek (szintagmák)	
A mondat fogalma és csoportosítási szempontjai	
Az összetett mondatok (alárendelő, mellérendelő; többszörösen összetett)	
<i>Számonkérés</i>	

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak tudatosítása
- A nyelvi elemzőkészség fejlesztése
- Nyomtatott és digitális helyesírási segédletek használatának gyakorlása
- Kreatív nyelvi fejlesztés
- A nyelvi szintek, a nyelv alkotóelemei
- A szavak és osztályozásuk
- A szavak jelentésbeli és pragmatikai szerepe a kommunikációban
- A szó szerkezetek
- A mondatrészek
- A mondatok csoportosítása
- Szórend és jelentés
- Nyelvi játékok, kreatív feladatok digitális programok használatával is

FOGALMAK

nyelvi szintek; a szó alkotóelemei (hang, fonéma, morféma); a szavak osztályozása, osztályozási szempontjai; szó szerkezet (szintagma): alárendelő, mellérendelő szintagma; mondatrészek: alany, állítmány, tárgy, határozó, jelző; vonzatok; mondat, a mondat szerkesztettsége, mondatfajta; egyszerű mondat, összetett mondat; szórend és jelentés összefüggései

TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK

- Mivel ez a tananyag rész a valóságból szinte mindenki számára ismert, ezért a közös felidézés és ráismerés segíti az elmélet megértését

- Az elméletet – a lehetőségekhez mérten – a gyakorlatban is igyekszünk megmutatni, megvalósítani, s ezzel elmélyíteni (akár projektmunkában, pl. szövegalkotási feladattal, szituációs gyakorlattal) hogy a tanulás egyben élményszerű és egyben hatékony is legyen
- A felső tagozatban tanultak átisméltése, kibővítése, elmélyítése, gyakorlása, akár IKT-eszközök bevonásával
- tanári rávezetés, közös ismétlés
- tanári magyarázat az új vagy kevésbé ismert anyagrészeknél
- csoportos, páros munka, önálló feladatmegoldás (IKT-eszközök bevonásával is lehet)